

مکان‌یابی پارک‌های بزرگ مقیاس برای مراکز شهری با استفاده از فرایند سه مرحله‌ای تحلیل سلسله مراتبی - شبکه‌ای* (مطالعه موردی: منطقه ۸ (تاریخی - فرهنگی) شیراز)

مهندس علیرضا پاک فطرت**، دکتر مسعود تقوایی**، دکتر اصغر ضرابی***

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۴/۱۰/۱۵ تاریخ پذیرش نهایی: ۱۳۹۵/۱۲/۰۹

چکیده

فضاهای سبز به عنوان جزئی از نظام عملکردی، واجد ارزش‌های اجتماعی و اکولوژیکی برای بافت مرکزی شهرها می‌باشند و مکان‌یابی صحیح آنها برای برخورداری از یک مرکز شهری سرزنده اهمیت بسیاری دارد. امروزه قابلیت روش‌های مختلف تصمیم‌گیری چندمعیاره از جمله فرایندهای تحلیل شبکه‌ای و سلسله‌مراتبی در حوزه مکان‌یابی به اثبات رسیده است. پژوهش حاضر، توسعه فضای سبز شهری را در مرکز شهر شیراز با استفاده از سیستم پشتیبان تصمیم‌گیری متشکل از فرایند سه مرحله‌ای تحلیل سلسله‌مراتبی-شبکه‌ای و سیستم اطلاعات جغرافیایی بررسی می‌کند. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که ترکیب دو فرایند تحلیل سلسله‌مراتبی-شبکه‌ای ضمن رفع مشکلات تحلیل سلسله‌مراتبی، مدل مناسبی را برای تعیین میزان اهمیت معیارها، بررسی قابلیت اراضی و انتخاب موقعیت مکانی بهینه فضای سبز برای مناطق شهری به ویژه بافت تاریخی که دچار کمبود اراضی وسیع و مناسب است، فراهم می‌آورد. این پژوهش می‌تواند در جهت تحقق توسعه پایدار شهری از طریق پایه‌گذاری شیوه‌های استاندارد تصمیم‌گیری در برنامه‌ریزی فضاهای سبز مورد استفاده قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی

فضای سبز، مکان‌یابی، تصمیم‌گیری چندمعیاره، شیراز

* این مقاله برگرفته از رساله دکتری نویسنده اول با عنوان «بررسی وضعیت فضای سبز و باز شهری در راستای توسعه پایدار شهر» قابل دفاع در دانشگاه اصفهان می‌باشد. روش‌های مورد استفاده در این مقاله با کمک و راهنمایی خانم روزان ساعتی (Rozann W. Saaty) نایب رئیس سازمان یا بنیاد تصمیم‌گیری خلاق و مدیر نرم افزار Super Decision Making انجام گرفته است. نویسندگان این مقاله کمال تشکر را از ایشان دارند.
** دانشجوی دکتری گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه اصفهان (مسئول مکاتبات)

Email: a.r.pakfetrat@shirazcity.org

Email: m.taghvaei@geo.ui.ac.ir

Email: aszarrabi@yahoo.com

*** استاد گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

*** استاد گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران